

Sprawozdanie na posiedzenie Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa Rady Powiatu w Policach Nadleśnictwo Trzebież

**STAN ŚRODOWISKA LEŚNEGO
NA TERENIE POWIATU POLICE
w 2024 r.**

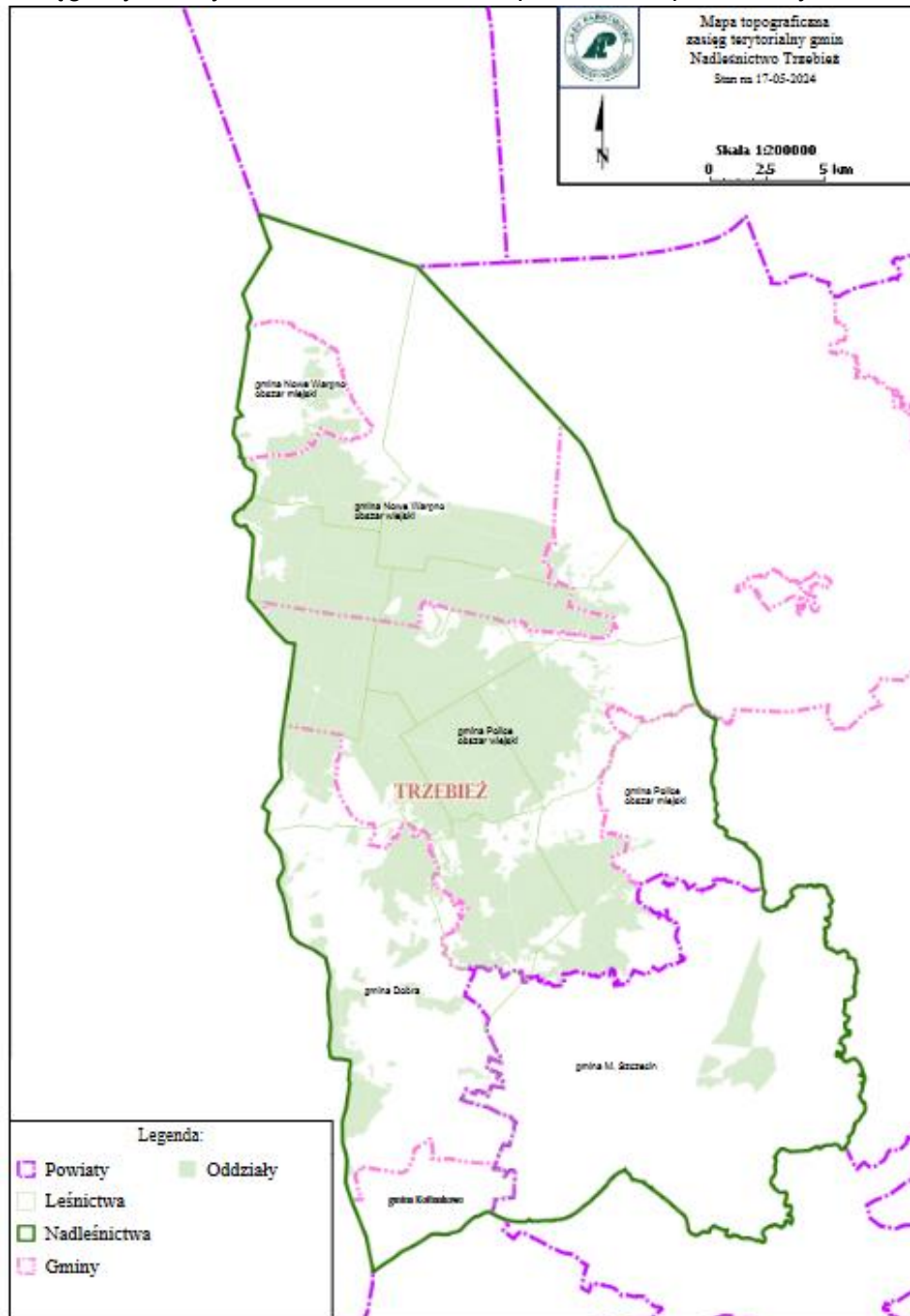
Zatwierdził:

Sierpień, 2025 r

INFORMACJE OGÓLNE O NADLEŚNICTWIE TRZEBIEŻ

Nadleśnictwo Trzebież w obecnych granicach utworzono w dniu 1.10.1970 roku. Powierzchnia Nadleśnictwa wynosi **24 919,08 ha**, w tym na terenie powiatu polickiego- **24 094,62 ha**.

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Trzebież przedstawia poniższa rycina:

Ryc. Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Trzebież.

Lasy zarządzane przez Nadleśnictwo Trzebież znajdują się na terenie gmin:

- Gmina Dobry – pow. ogółem 2 733,00 ha;
- Gmina Police – pow. ogółem 13 310,39 ha;
- Gmina Nowe Warpno – pow. ogółem 8 063,76 ha;
- Gmina Miasto Szczecin – Wyspa Dębina pow. 811,93 ha;

- Część Gminy Kołbaskowo - jako administracyjny zasięg bez gruntów w zarządzie Nadleśnictwa.

Powierzchnia w zasięgu terytorialnym działania Nadleśnictwa, zgodnie z Zarządzeniem nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 2014 r., wynosi 763,23 km².

Nadleśnictwo Trzebież podzielone jest na 12 leśnictw:

01-Leśnictwo Nowe Warpno

02- Leśnictwo Myślibórz

03-Leśnictwo Pienice

04-Leśnictwo Mazańczyce

05-Leśnictwo Poddymn

06-Leśnictwo Drogoradz

07-Leśnictwo Turznica

08-Leśnictwo Tatynia

09-Leśnictwo Zalesie

10-Leśnictwo Dobra

11-Leśnictwo Tanowo

12- Leśnictwo Siedlice

Szkółka Leśna w Tatynii

Ryc. Podział Nadleśnictwa na Leśnictwa.

Nadleśnictwo prowadzi **trwale zrównoważoną gospodarkę leśną na podstawie przepisów ustawy o lasach, ustawy o ochronie przyrody i według planu urządzenia lasu** z uwzględnieniem następujących celów:

- zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowie człowieka oraz równowagę przyrodniczą,
- ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- ochrony gleb,
- ochrony wód,
- produkcji drewna na zasadzie racjonalnej gospodarki oraz ubocznego użytkowania lasu (pozyskanie choinek i stoiszu).

Głównym dokumentem na podstawie którego Nadleśnictwo realizuje swoją działalność jest Plan Urządzenia Lasu Zatwierdzany przez Ministra Środowiska na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, aktualnie na lata 2017-2026.

Plan zawiera między innymi:

- analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- zadania dotyczące zalesień i odnowień;
- maksymalny rozmiar pozyskania drewna z podziałem na użytki rębne i przedrębne;
- kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu;
- kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej;
- kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej;
- Program ochrony przyrody.

Dokumenty dostępne na stronie internetowej:

<https://www.gov.pl/web/nadlesnictwo-trzebiez/wykaz-dokumentow-zawierajacych-informacje-o-srodowisku>.

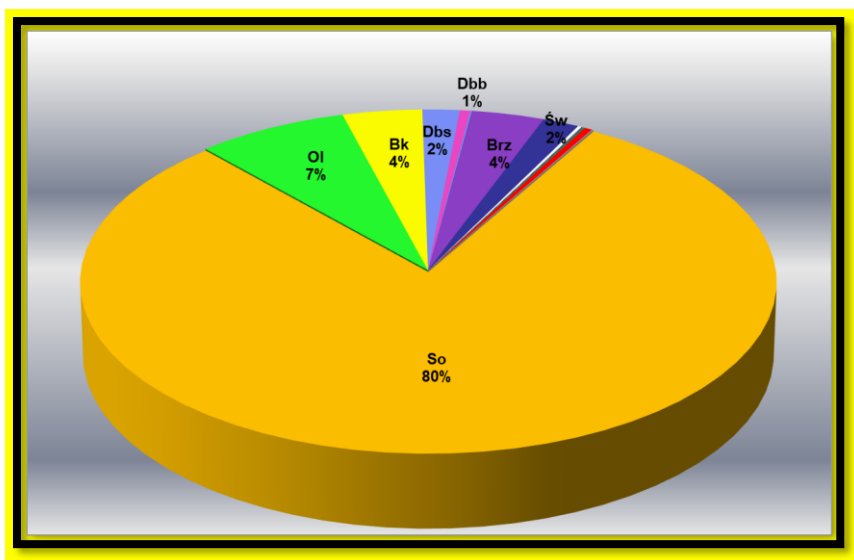
Każde zdarzenie gospodarcze w lesie ma swoje uzasadnienie w kierunkowych wytycznych Planu Urządzenia Lasu, który podlega konsultacjom społecznym i jest sporządzany raz na 10 lat. W 2024 roku przystąpiono do sporządzania planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Trzebież na lata 2027 - 2036. Plan podlega zatwierdzeniu przez Ministra ds. klimatu i środowiska.

Nadleśnictwo Trzebież posiada certyfikaty dotyczące prowadzenia dobrej i zrównoważonej gospodarki leśnej: FSC (Forest Stewardship Council), PEFC (The Programme for the Endorsement of Forest Certification). Przyznanie certyfikatu jest gwarancją, iż pozyskanie i sprzedaż drewna prowadzona jest z poszanowaniem celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności ochrony środowiska przyrodniczego. Przejawem ww. działania są ekosystemy referencyjne wyłączone z wszelkich działań gospodarczych, o łącznej powierzchni 1 101 ha. Ekosystemy referencyjne to reprezentatywne przykłady istniejących ekosystemów, zachowane w stanie naturalnym bądź zbliżonym do naturalnego. Ekosystemy referencyjne podlegają weryfikacji.

ZASOBY NADLEŚNICTWA

Wskaźnikiem charakteryzującym Nadleśnictwo jest lesistość terenu, która dla powiatu polickiego wynosi 39,3%, przy lesistości Polski 29,7%. Największą lesistość ma gmina Police 57,9 %. Statystycznie ok. 0,408 ha lasu przypada na jednego mieszkańca powiatu, dla porównania średnio w Polsce jest to ok. 0,228 ha na 1 osobę

Dominującym typem siedliskowym lasu jest bór mieszany świeży (BMśw), udział siedlisk borowych wynosi 67,6 %, siedliska lasowe stanowią 26,9 %, udział olsów (OI) i olsów jesionowych (OIj) wynosi 5,6 %. Poniżej na rycinie zobrazowano procentowy udział poszczególnych gatunków w strukturze drzewostanów w nadleśnictwie.

Ryc. Struktura drzewostanów w Nadleśnictwie Trzebież.

Dotychczas realizowana gospodarka leśna z uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju wskazuje, iż obserwujemy wzrost przeciętnego wieku drzewostanu i zasobności na powierzaniach leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Trzebież. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Przyrosty i wiek na przestrzeni lat 1973 - 2017

	1.X.1973	1.I.1986	1.I.1997	1.I.2007	1.I.2017
Przeciętny wiek drzewostanu	43	49	55	61	66
Przeciętna zasobność na 1ha powierzchni leśnej	143	161	227	281	301
Powierzchnia ogólna	24 305	24 613	24 767	24 949	24 887

Tab. Przyrosty i wiek drzewostanu na przestrzeni lat 1973-2017

Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*). Ogółem udział gatunków iglastych w nadleśnictwie wynosi 82 %. Średni przyrost dla lasów ochronnych (które stanowią 99,16 % powierzchni nadleśnictwa) wynosi 7,1 m³/ha. Przeciętny zapas wynosi 302 m³/1ha. Dane zostały zestawione w poniższej tabeli

Obiekt, nazwa: obrębu, nadleśnictwa	Grupa funkcji	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętny zapas [m3/ha]	Średni przyrost [m3/ha]	Udział gatunków liściastych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Nadleśnictwo Trzebież	rezerwat	75	330	5,4	35,2	64,8
Nadleśnictwo Trzebież	las ochronne	65	302	7,1	18,0	82,0
Nadleśnictwo Trzebież (bez rezerwatów)	ogółem nadm.	65	302	7,1	18,0	82,0

Tab. Średnia zasobność i przyrost m³/ha z podziałem na lasy ochronne i rezerwat.

Dane zestawione powyżej mają wpływ na wyliczenie maksymalnej ilości drewna możliwej do pozyskania (wg PUL na lata 2017-2026)

Powierzchnia nadleśnictwa [ha]	Średni przyrost [m3/ha]	Średnioroczny wzrost zasobności na całej powierzchni nadleśnictwa [m3]	Średnioroczne pozyskanie drewna [m3]	Różnica (kol.3 – kol.4) [m3]	%
1	2	3	4	5	6
24 887	7,1	176 698,00	132 000,00	44 698,00	75%

Tab. Zestawienie średniorocznych wielkości zasobności i przyrostu dla nadleśnictwa.

Z powyższych danych wynika, że nadleśnictwo pozyskuje tylko 75 % przyrostu rocznego. W efekcie na koniec obowiązywania PUL, zasobność nadleśnictwa wzrośnie o około 500 tys. m³ drewna. Zasoby leśne nadleśnictwa, wciąż rosną i aktualnie wynoszą 7,0 mln m³.

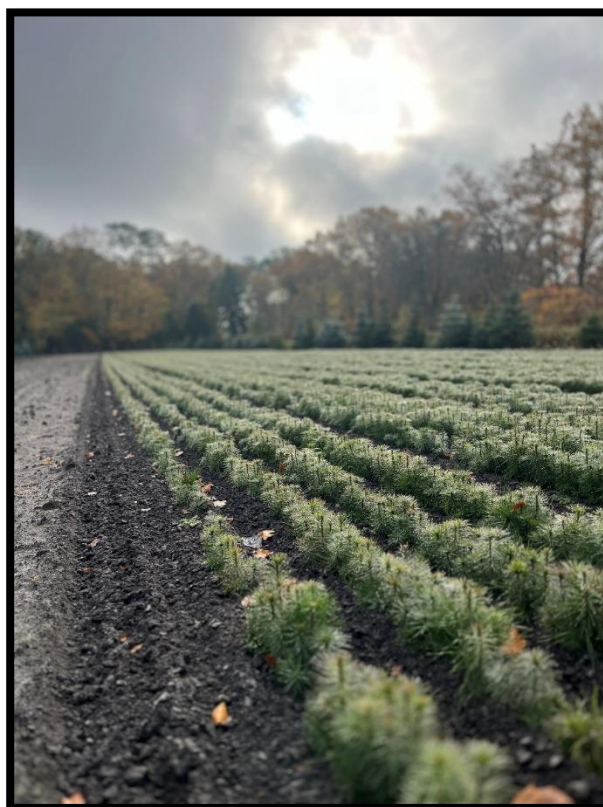
W roku 2024, Nadleśnictwo Trzebież pozyskało 133,58 tys. m³ drewna ogółem. W trakcie ubiegłego roku dużym zagrożeniem dla trwałości lasu okazała się obecność szkodników wtórnych głównie w drzewostanach iglastych. W 2024 roku, w ramach cięć sanitarnych pozyskano około 19 300 m³ drewna (to 2 tys. m³ więcej w stosunku do roku 2023), większość pochodziła z pozycji cięć zrębów sanitarnych oraz trzebieży negatywnych. Na bieżąco prowadzona jest inwentaryzacja drzew posuszowych pilnych do uprzątnięcia w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu się szkód. W 2024 r. oszacowano dodatkowo ok. 5 tys. m³ drewna posuszowego. Głównym celem sukcesywnego usuwania drzew porażonych przez szkodniki wtórne jest utrzymanie trwałości lasu i bioróżnorodności leśnej.

Fot. Kornik drukarz- *Ips typhographus*- główny sprawca gradacji drzewostanów świerkowych

HODOWLA LASU

W 2024 roku posadzono ok. 1,7 mln sadzonek (So, Db, Bk, Św, Brz, Lp, pozostałe liściaste) na powierzchni: 185,41 ha . Dodatkowo kontynuowane są odnowienia naturalne lasu głównie poprzez odpowiednie przygotowanie gleby pod obsiew naturalny, a następnie grodzenie danej powierzchni. Drzewostan powstały z odnowienia naturalnego jest bardziej odporny na zmienne warunki klimatyczne i gradacje szkodników. Ilość odnowień naturalnych cały czas wzrasta, w roku 2024 powierzchnia uznanych odnowień naturalnych lasu wyniosła: 22,83 ha. Składy odnowieniowe powstałych upraw są zgodne z typem siedliskowym lasu oraz siedliskiem przyrodniczym.

Fot. Szkółka Leśna w Tatynii.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie Nadleśnictwa wyznaczone są następujące formy ochrony przyrody.

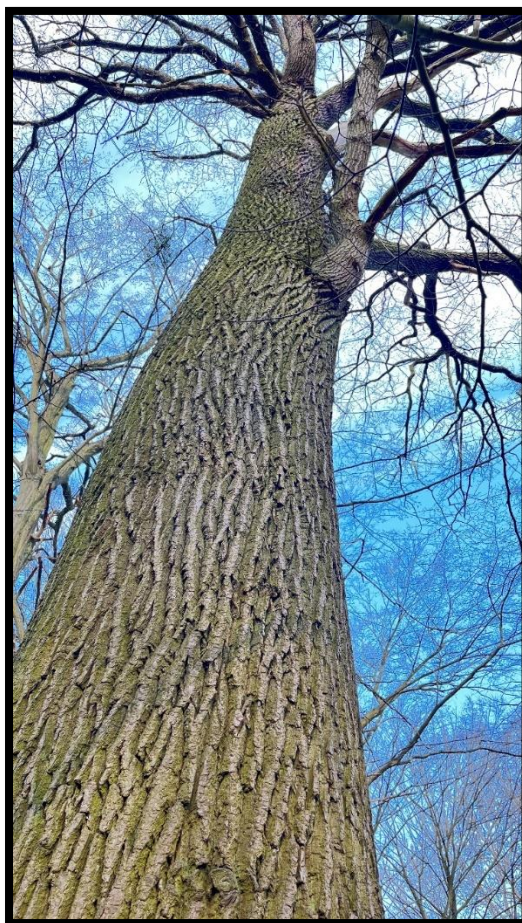
1. **„Rezerwat przyrody ŚWIDWIE”** - jedna z form ochrony przyrody o najwyższej kategorii ochronności, **utworzony w 1963 r.**, o powierzchni **904 ha (w tym na gruntach LP: 253,81 ha)**. Jeden z pięciu polskich rezerwatów uznanych w Konwencji Ramsar – jako szczególnie cenny dla ochrony ptaków wodno – błotnych.

Corocznie gnieździ się tu ok. **140 gatunków ptaków**, a dalsze 50 gatunków korzysta z rezerwatu w czasie wiosennych i jesiennych przelotów.

W rezerwacie prowadzone są działania z zakresu ochrony czynnej polegające m.in. na wykaszaniu łąk i utrzymaniu siedlisk dla ptaków wodnobłotnych. W ramach realizacji projektu pn. „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” w 2024 roku prowadzono wykaszanie łąk oraz usuwanie nalotów i podrostów na powierzchni 11,26 ha.

2. **Pomniki przyrody** - prawnie chronione, **pojedyncze twory przyrody** żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów.

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież znajduje się **8 pomników przyrody**.

Fot. Dąb szypułkowy - osobliwość przyrodnicza w Leśnictwie Siedlice.

3. **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy o nazwie Dębina**, obszar pozostawiony bez czynnych działań, miejsce lokalizacji stanowisk ptaków drapieżnych.

4. **Obszary Natura 2000** - 79,1% powierzchni nadleśnictwa znajduje się w granicach tej formy ochrony przyrody. Obszary Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Trzebież:

- PLB 32003 „Dolina Dolnej Odry”
- PLB 320006 „Jezioro Świdwie”
- PLB 320009 „Zalew Szczeciński”
- PLB 320014 „Ostoja Wkrzańska”
- PLH 320063 „Jezioro Stolsko”
- PLH 320037 „Dolna Odra”.

5. Siedliska przyrodnicze:

Siedlisko przyrodnicze jest pojęciem wprowadzonym przez przepisy prawa Unii Europejskiej w ramach wyznaczania obszarów sieci Natura 2000. Siedliska przyrodnicze zostały wyznaczone celem ochrony miejsc bytowania cennych z punktu widzenia przyrodniczego gatunków roślin i zwierząt często zagrożonych wyginięciem. Należy mieć na uwadze, że siedlisko przyrodnicze w ujęciu obszarów sieci Natura 2000 nie jest tożsame z definicją biologiczną, ekologiczną lub leśną siedliska. Pojęcie siedliska przyrodniczego wprowadziła w UE Dyrektywa Siedliskowa.

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież zostały wyznaczone następujące siedliska przyrodnicze, obejmujące obszar o powierzchni ogółem 1096,60 ha:

<i>Kod</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Powierzchnia [ha]</i>
3150	Naturalne jeziora eutroficzne i starorzecza	20,79
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1,67
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	8,80
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	42,48
Razem siedliska nieleśne:		78,32
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	4,08
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	0,50
9110	Kwaśne buczyny	267,42
9130	Żyzne buczyny	423,52
9160	Grąd subatlantycki	18,94
9190	Kwaśne dąbrowy	130,35
91D0	Bory i lasy bagienne (siedl.priorytetowe)	101,89
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (siedl. priorytetowe)	68,64
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	7,52
Razem siedliska leśne:		1018,28
<u>Ogółem siedliska przyrodnicze:</u>		<u>1096,60</u>

Od 2024 roku Nadleśnictwo prowadzi weryfikację siedlisk przyrodniczych na Obszarach Natura 2000 oraz także tych będących poza zasięgiem tych obszarów.

Fot. Siedlisko mokradłowe cenne przyrodniczo.

6. Ochrona gatunkowa zwierząt:

Na naszym terenie występuje 296 gatunków zwierząt podlegających ochronie. Wśród nich 208 gatunków ptaków i 30 gatunków ssaków, 6 gatunków ryb. Na szczególną uwagę zasługują strefy ochronne ostoi, miejsc rozrodu i przebywania rzadkich gatunków ptaków objętych ochroną gatunkową:

- kani rudej (*Milvus milvus*) – 5 stref,
- kani czarnej (*Milvus migrans*) – 1 strefa,
- bielika (*Haliaeetus albicilla*) – 19 stref,
- rybołowa (*Pandion haliaetus*) – 2 strefy,
- orlika krzykliwego (*Aquila pomarina*) – 3 strefy,
- sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*) – 3 strefy.

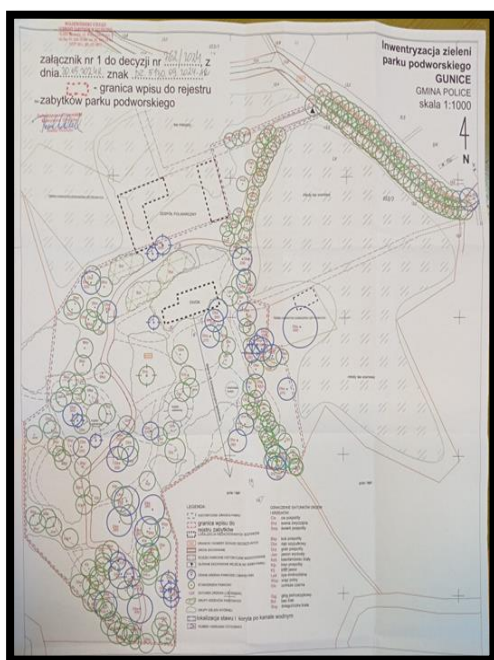
Razem 33 strefy, co czyni nas jedną z największych enklaw ostoj ptaków szponiastych w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie.

7. Ochrona gatunkowa roślin:

Na podstawie przeprowadzanej waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa, lista gatunków roślin chronionych wraz z określonymi stanowiskami występowania jest co roku weryfikowana. W wyniku czynnej ochrony Rezerwatu przyrody Świdwie (koszenie łąk) w 2019 roku, zostały odnalezione dwa stanowiska storczyka łąkowego - kukułki krwistej. Pozostała lista gatunków chronionych roślin od 2017 utrzymuje się na niezmienniej ilości osobników i stanowisk- głównie poprzez czynne prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej. Na terenie Nadleśnictwa Trzebież zinwentaryzowano 59 gatunków roślin chronionych oraz rzadkich.

8. Zabytki na terenie Nadleśnictwa Trzebież.

W 2024 roku do rejestru zabytków został wpisany Park Podworski Gunice o powierzchni 4,96 ha.

Fot. Park podworski Gunice w Leśnictwie Zalesie. W 2024 roku wpisany do rejestru zabytków

ZAGROŻENIA BIOTYCZNE, ANTROPOGENICZNE, ABIOTYCZNE I DZIAŁANIA PRZECIWDZIAŁAJĄCE ZAGROŻENIOM

I. Zagrożenia biotyczne

a) Szkodniki pierwotne.

Największe znaczenie ma obecność takich szkodników jak: motyle: poproch cetyniak i brudnica mniszka, nieco mniejsze znaczenie boreczniki. Miejsca szczególnie zagrożone występowaniem tych szkodników zostały ustalone na podstawie historycznych miejsc ich masowego rozrodu oraz monitoringu obszarów występowania w ostatnich latach. W tym celu prowadzone są różne prace prognostyczne, np. liczenie

samic brudnicy mniszki podczas przejścia przez zagrożone drzewostany w czasie kulminacji rójki, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny, wywieszanie (w celach prognostycznych) pułapek feromonowych oraz w okresie wiosennym lepowych.

Fot. 6. Prognozowanie liczebności szkodników pierwotnych sosny- jesienne poszukiwania.

b) Szkodniki wtórne

Miejsca występowania szkodników wtórnych są związane z reguły z występowaniem innych czynników szkodo-twórczych, atakowane są już osłabione drzewostany.

Zapobieganie szkodom ze strony owadów polega na wykonywaniu obligatoryjnych zadań wynikających z Instrukcji Ochrony Lasu (IOL) oraz wytycznych Zespołu Ochrony Lasu (ZOL) oraz bieżącym reagowaniu na powstające zagrożenia. Ochrona przed tymi szkodnikami polega głównie na: wyznaczaniu, terminowym usuwaniu i wywożeniu z lasu drzew zasiedlonych. Poza tymi działaniami kładzie się duży nacisk na zabiegi profilaktyczne, zmierzające do podniesienia naturalnej odporności i stabilności drzewostanów. Poprawa stabilności drzewostanów wiąże się między innymi z działaniami proponowanymi w bieżącym planie urządzenia lasu, w zakresie użytkowania (przebudowa drzewostanów, użytkowanie w blokach drzewostanów jednogatunkowych i jednowiekowych) i hodowli lasu (wprowadzanie podszytów, podsadzeń produkcyjnych).

Istotnym zadaniem jest dążenie do rozwoju awifauny leśnej, będącej naturalnym czynnikiem buforującym rozwój szkodników owadzych. Realizację tych zamierzeń dokonuje się poprzez tworzenie remiz ptasich i powierzchni ogniskowo-kompleksowej metody ochrony lasu, wywieszanie budek lęgowych, ochronę drzew dziuplastych czy też dokarmianie zimowe ptaków. W 2024 roku:

- wywieszano 200 sztuk nowych budek lęgowych dla ptaków;
- wyczyszczono i zakonserwowano 2024 szt. starych budek,
- wyłożono 329 kg karmy dla ptaków.

SKRZYNKI LĘGOWE

Skrzynki lęgowe wywiesza się, aby zwiększyć ilość miejsc, w których mogą gnieździć się ptaki.

WAŻNE!
Co roku skrzynki lęgowe powinny być czyszczone, a stare gniazda, nawet niewykorzystane – wyrzucane. Skrzynkę powinno się zbudować tak, by można było ją otworzyć. Musi być wolna od bakterii i drobnoustrojów, a czyszczenie powinno się odbyć w czasie, gdy ptaki nie prowadzą lęgów tj. między listopadem a końcem lutego.

Z CZEGO?
Nieheblowane i niemalowane deski o grubości min. 2 cm. Szczelnie do siebie przylegające z możliwością otwierania z dołu, z boku, z góry lub od frontu. Otwór wlotowy jak najwyżej.

JAK WYSOKO?
Skrzynki typu A i B na wysokości 2–5 m, a typu D i E na minimum 7 m.

GDZIE POWIESIĆ?
Nie powinna być wystawiona na bezpośrednie działanie wiatru i słońca. Wysoka temperatura jest bardziej niebezpieczna dla piskląt niż chłód. Daszek powinien być spadzisty, by deszcz swobodnie po nim spływał.

JAK GĘSTO?
Odległość między skrzynkami tego samego typu nie powinna być mniejsza niż 30 m.

KIEDY WIESZAĆ?
Skrzynki dla ptaków mogą być wywieszane przez cały rok, ale najlepiej od jesieni do końca zimy.

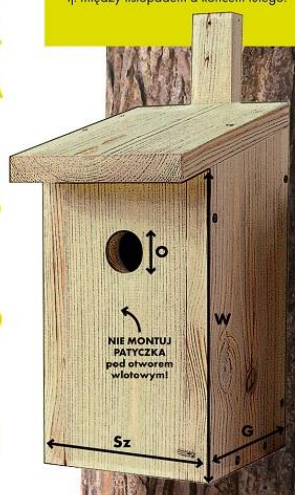
WYMIARY SKRZYNEK [cm]

	O	Sz	G	W	TPP
sikory pleszka mucholówka wróbel dzięciołek	3,3	15	15	34	A

	O	Sz	G	W	
bogotka sóweczka szpak wróbel kowalik	4,7	19	19	41	B

	O	Sz	G	W	
półdługo włochatka kawka dudek szpak	8,5	23	23	50	D

	O	Sz	G	W	
puszczyk kawka gągol nurogęs kaczka krzyżówka	15	34	34	61	E

Fot. Budka lęgowa dla dziuplaków folder Lasów Państwowych udostępniony dla wszystkich zainteresowanych.

Najważniejsze szkodniki wtórne, które stwarzają duże zagrożenie dla naszych lasów to: kornik ostrozębny w drzewostanach sosnowych i kornik drukarz w drzewostanach świerkowych. W 2024 roku Nadleśnictwo Trzebież prowadziło ocenę zagrożenia poprzez wywieszanie pułapek feromonowych dla ww. szkodników. Jednakże skala zasiedlonych drzew stale rośnie. Jedynym sposobem na ograniczenie uszkodzeń jest wycinka zasiedlonych drzew i szybki wywóz drewna z lasu.

Fot. Drzewostany świerkowe zaatakowane przez kornika drukarza (*Ips typhographus* (L.)).

Fot. Drzewostan sosnowy ze oznakami zasiedlenia przez kornika ostrzębnego. (*Ips acuminatus* (Gyll.))

Fot. Chodniki owadzie – kornik ostrozębny (*Ips acuminatus* (Gyll.))

c) Patogeny grzybowe:

Zagrożenie ze strony patogenów grzybowych: huby korzeniowej i opieńki jest umiarkowane. Wyraźne szkody ze strony huby korzeniowej zaznaczają się głównie na części gruntów porolnych, jednak ze względu na rozmiar powierzchniowy jest to problem niewielki, dotyczący konkretnych pozycji. W ostatnich latach suszy na drzewach głównie iglastych zaobserwowano obecność grzyba *Sphaeropsis sapinea*, . Czynnikiem współtowarzyszącym dla jemioli i pierwotnych szkodników owadzych. Na uprawach leśnych niebezpiecznym grzybem jest m.in. osutka sosny.

Fot. Uprawa sosnowa porażona grzybem- osutką wiosenną (*Lophodermium seditiosum* Minter, Staley et Millar, *Lophodermium pinastri* (Schrad.) Chev)

d) Jemioła rozpięchła (*Viscum* sp.)

W Polsce spotykane są trzy podgatunki jemioli tj. jemioła pospolita typowa (*Viscum album* ssp. *Album*) występująca na drzewach liściastych, jemioła pospolita jodłowa (*Viscum album* ssp. *Abietis*) oraz jemioła pospolita rozpięchła (*Viscum album* ssp. *Austriacum*). Zdecydowanie najniebezpieczniejsza dla drzew leśnych jest ta ostatnia, atakująca sosny (których w lasach polskich jest najwięcej) ale także sporadycznie świerki oraz modrzewie. Z uwagi na nasilający się problem ze wzmożonym występowaniem jemioli na głównych gatunkach lasotwórczych w drzewostanach różnych klas wieku, Lasy Państwowe podejmują liczne działania, zmierzające do ograniczenia rozprzestrzeniania się jemioli i innych współtowarzyszących czynników szkodliwych.

II. Zwierzyna leśna.

1. Jeleniowate:

Największe szkody, szczególnie w młodym pokoleniu lasu- uprawy i młodniki - wyrządzają jeleniowate. Uszkodzeniu ulegają pędy główne drzewek, co sprawia że wolniej przyrastają lub giną. Ochronę przed uszkodzeniami od zwierzyny realizuje się poprzez grodzenie upraw i młodników, gniazd i domieszek. W 2024 roku ogrodzono ogółem powierzchnię: 70,19 ha. Koszt grodzień w 2024 roku, jako najskuteczniejszego sposobu ochrony młodego pokolenia lasu przed zwierzyną wyniósł: 634 tys. zł.

Drugim sposobem na zmniejszenie presji jeleniowatych na utrzymanie lasu w dobrej kondycji, jest zarządzanie populacją zwierzyny i utrzymanie jej liczebności na poziomie gospodarczo-hodowlanie znośnym. Do tego celu służą dane uzyskane z inwentaryzacji liczebności zwierzyny leśnej. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji z 2024 r. stwierdzono występowanie na terenie lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Trzebież : 2086 saren, 953 jeleni, 195 danieli. W ubiegłym sezonie łowieckim pozyskano 439 szt. jeleni, 287 szt. saren, 19 szt. danieli. Ilość pozyskanej zwierzyny w ostatnich latach jest utrzymywana na podobnym poziomie.

W celu dalszej minimalizacji szkód należy dążyć do utrzymania równowagi biologicznej przez zwiększenie naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny, między innymi przez odtworzenie oraz

wtórne zagospodarowanie małych łąk śródleśnych, jak też zwiększenie ilości poletek łowieckich. Zimą podczas wykonywania pielęgnacji młodników i drzewostanów pozostawia się zwierzynie na dwa – trzy tygodnie ścięte drzewa (tzw. zgryzowe) i gałęzie, co znacznie ogranicza spalowanie nieogrodzonych młodników - w 2024 r. wyłożono tzw. drzewka zgryzowe dla jeleniowatych na powierzchni 444 ha.

Fot.12. Szkody wyrządzane przez zwierzęta jeleniowate w nieogrodzonym młodniku.

2. Dzik.

Populacja dzików stale wzrasta. Dzieje się tak głównie za sprawą łagodnych zim oraz wszechobecnej bazy żerowej (dzik jest zwierzęciem wszystkożernym). Z uwagi na duże zagęszczenie populacji dzika, zanotowano w Polsce szereg zakażeń na ASF (afrykański pomór świń). W 2024 roku teren Nadleśnictwa Trzebież został objęty dodatkowymi obostrzeniami z tytułu zagrożenia rozprzestrzeniania się ASF. Na terenie leśnym powiatu polickiego odnotowano padłe dziki zarażone ASF. W 2024 roku pozyskano ogółem 1069 szt. dzików.

3. Bobry.

Do niedawna bóbr był w naszym kraju rzadkością. Dziś dzięki przeprowadzonej akcji reintrodukcji, a także objęciu ochroną bobry stały się gatunkiem powszechnie występującym. Bobra cechują unikalne w świecie zwierząt umiejętności przystosowania środowiska do własnych potrzeb. Działalność bobrów jest bardzo korzystna dla przyrody: przywraca właściwe stosunki wodne, zwiększa różnorodność biologiczną, ogranicza erozję, zwiększa tempo samooczyszczania się wód. Jednakże choć przynosi tyle korzyści, powodować może straty w gospodarce człowieka. Poważne szkody na terenie Puszczy Wkrzańskiej wyrządzają również bobry, głównie poprzez zgryzanie, w szczególności młodych drzewostanów lub podtapianie powierzchni – jako efekty zakładania tam na ciekach wodnych. Liczba szkód wciąż wzrasta proporcjonalnie do wzrostu liczebności populacji bobra na naszym terenie. Szacuje się obecność około 300 osobników tego gatunku (około 60 rodzin).

Fot. Żeremie bobra w Leśnictwie Drogoradz (*Castor fiber*)

4. Gatunki inwazyjne w lasach:

Inwazyjne gatunki obce (IGO) to rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku lub gospodarce, lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. (źródło: <https://www.gov.pl/web/gdos/inwazyjne-gatunki-obce>). Jednym z gatunków inwazyjnych zwierząt występujących na terenie naszego nadleśnictwa jest szop pracz. Nadmierna liczebność tego gatunku zagraża przede wszystkim lęgom małych ptaków. Gatunki inwazyjne zwierząt są także nosicielami chorób zagrażających zdrowiu rodzimym gatunkom zwierząt.

Fot. 14. Szop pracz (*Procyon lotor*) w leśnictwie Drogoradz.

III. Zagrożenia antropogeniczne

1. Pożary

Nadleśnictwo Trzebież należy do pierwszej kategorii zagrożenia pożarowego lasu. Kategoria zagrożenia pożarowego lasów obejmuje lasy o podobnym poziomie podatności na pożar, ustalonym na podstawie częstotliwości występowania pożarów, warunków drzewostanowych i klimatycznych oraz czynników antropogenicznych.

Bardzo ważnym czynnikiem kształtującym zagrożenie pożarowe w poszczególnych porach roku są **warunki meteorologiczne**, takie jak: opady atmosferyczne, prędkość i kierunek wiatru, temperatury powietrza i wilgotności powietrza.

Do innych czynników przyczyniających się do wysokiego zagrożenia pożarowego należy zaliczyć:

1. **nie przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych przez ludzi przebywających w lesie,**
2. bliskie sąsiedztwo dużych aglomeracji miejskich tj. Szczecina i Polic, co wpływa na ilość osób odwiedzających las;
3. wiosenne wypalanie łąk i pastwisk przez miejscową ludność,
4. przebiegające przez tereny leśne drogi wojewódzkie i linia kolejowa.

W 2024 r. w Nadleśnictwie odnotowano: 14 pożarów na łącznej powierzchni 0,24 ha, średnia wielkość pożaru wyniosła 0,017 ha.

Ryc.5. Liczba pożarów lasu na przestrzeni lat 2008-2024 r.

W celu ograniczenia ilości pożarów i skutków pożarów realizowane są następujące zadania:

- System ochrony przeciwpożarowej złożony ze stałych punktów obserwacyjnych: 4 kamery oraz inteligentny system wykrywania pożaru lasu przy pomocy programu Smoke Detection. W okresie wysokiego zagrożenia pożarowego organizowane są także patrole samochodowe.
- Od wiosny do jesieni, każdego dnia o godz. 9:00 i 13:00 dokonywane są pomiary zagrożenia pożarowego w oparciu o wilgotność ścióły i powietrza oraz opady atmosferyczne;
- Łączność bezprzewodowa w celu szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia pożaru.

- Patrolowanie lasu: nadleśnictwo posiada jeden samochód patrolowo-gaśniczy. W okresie wysokiego zagrożenia pożarem lasu odbywają się patrole lotnicze samolotem patrolowo-gaśniczym Dromader, stacjonującym w LBL Goleniów,
- Na terenie nadleśnictwa zlokalizowana jest sieć punktów czerpania wody oraz dojazdów pożarowych w celu prowadzenia skutecznej akcji gaszenia pożarów. Dojazdy pożarowe oraz punkty czerpania wody są ponumerowane, aby sprawnie i szybko przeprowadzić akcje gaszenia pożarów lasu.

Nadleśnictwo Trzebież, aby skuteczniej zapobiegać pożarom i minimalizować ich skutki współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną i Państwową Strażą Pożarną oraz z Policją, Strażą Gminną i Miejską.

W 2024 roku, w celu wzmocnienia sieci dojazdów pożarowych w Leśnictwie Siedlice wybudowano drogę pożarową o długości 3,7 km.

Fot. Nowobudowany dojazd pożarowy w Leśnictwie Siedlice.

2. Zaśmiecanie lasu

Bardzo istotnym zagrożeniem dla środowiska są pozostawiane w lesie śmieci. Każdego miesiąca leśnicy systematycznie przeprowadzają porządkowanie lasu. W ubiegłym roku na sprzątnięcie śmieci wydano 171 tys. zł. Koszty wykonywania czynności sprzątnięcia lasu stale wzrastają. W 2024 roku zebrano 264 m³ odpadów. Większość dotyczy Powiatu Polickiego. Leśnicy prowadzą w tym kierunku działania propagandowe. Znaczną ilość wyrzucanych odpadów stanowią śmieci użytkowe.

Fot. Zaśmiecony las w Nadleśnictwie Trzebież.

IV. Zagrożenia abiotyczne

Główne zagrożenia abiotyczne w lasach to:

- susze, (deficyt wody w lesie),
- silne wiatry,
- przymrozki wczesne i późne.

Klimatyczny bilans wodny na obszarze nadleśnictwa w 2023 roku wskazywał że stan uwilgotnienia środowiska jest słaby. Proces ewapotranspiracji jest wyższy niż przychody wody w postaci opadów.

Szkody od przymrozków najbardziej dotknęły uprawy. W skali nadleśnictwa nie było znaczących szkód, jednakże w połączeniu z warunkami suszy skala strat może się pogłębiać. Pracownicy terenowi prowadzą stale obserwacje młodego pokolenia drzew.

Nadleśnictwo Trzebież prowadzi stały monitoring występowania szkód abiotycznych w drzewostanach. Wszystkie szkody abiotyczne ewidencjonowane są na kartach ewidencyjnych dla drzewostanów.

DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

1. Wspólne i własne przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury: budowa drogi do Węgorznika, budowa drogi do bazy paliwowej w Pienicach.
2. Wsparcie inicjatyw społecznych – lokalnych i regionalnych , w tym udostępniania gruntów pod utrzymanie szlaków rowerowych, miejsc odpoczynku i edukacji ekologicznej jednostkom samorządu terytorialnego i stowarzyszeniom (np. Stowarzyszenie Leśne ścieżki, miejsca odpoczynku organizowane przez gminę Dobra i Nowe Warpno);

3. Zrealizowane inwestycje na udostępnianych dla społeczności obiektach infrastruktury turystycznej.

Fot. Ścieżka rowerowa Stowarzyszenie Leśne Ścieżki.

4. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna:

- Turystyczne szlaki piesze:
 - Szlak Puszczy Wkrzańskiej im. Stefana „Taty” Kaczmarka (Trzebież-Szczecin Głębokie);
 - Szlak Ornitologów (Niekończycza –Stolec);
 - Szlak do Szczecińskiej Stacji Ornitologicznej Świdwie (Dobra Szczecińska-Jezioro Świdwie);
 - Szlak Pokoju (Szczecin Głębokie - Pilchowo);
 - Szlak „Ścieżkami Dzików” (Police Mścięcino - Las Arkoński);
 - Szlak przez Komorze Góry (Tanowo - Pilchowo);
 - Szlak Policki (Police-Bartoszewo).
- Turystyczne szlaki rowerowe:
 - Szlak „Puszcza Wkrzańska” Szczecin Głębokie – Szczecin Głębokie;
 - Szlak „Parki i pomniki przyrody Powiatu Polickiego” Bobolin – Trzebież;
 - Międzynarodowy szlak rowerowy wokół Zalewu Szczecińskiego – odcinek Nowe - Warpno – Szczecin Niemierzyn;
 - Szlak „Do jeziora Świdwie” Szczecin Głębokie – Bezrzecze;
 - Szlak Szczecin (pl. Solidarności) – Szczecin (pl. Zwycięstwa);
 - Szlak Police Jasienica – Szczecin Krzekowo.
- Program „Zanocuj w lesie” – powierzchnia ponad 1800 ha.

LASY SPOŁECZNE

W 2024 roku, Nadleśnictwo Trzebież na podstawie wytycznych określonych na Ogólnopolskiej Naradzie o Lasach rozpoczęło prace nad wytypowaniem lasów o zwiększonej funkcji społecznej. Przyszłe Lasy Społeczne będą stanowiły obszary głównie wokół miast: Szczecin, Police. Prowadzona dotychczas gospodarka leśna na obszarach o zwiększonej funkcji społecznej zostanie zmodyfikowana z zastrzeżeniem utrzymania trwałości lasów oraz bezpieczeństwa lokalnej ludności i osób odwiedzających nasz lasy.

SZKODNICTWO LEŚNE

Zwalczanie szkodnictwa leśnego należy do podstawowych obowiązków pracowników terenowych Służby Leśnej, zwłaszcza pracowników Straży Leśnej, której zadaniem jest działalność prewencyjna, wykrywanie sprawców przestępstw i wykroczeń oraz prowadzenie spraw w trybie karnosądowym. Największym problem jest zaśmiecanie lasu oraz wjazdy do lasów pojazdami mechanicznymi typu quad (które generują także ogromny hałas), a także rozpalanie ognisk w miejscach niedozwolonych.

Przypisy:

Udostępnione zdjęcia oraz ryciny pochodzą z archiwum Nadleśnictwa Trzebież.

